

OPINIE

IN HET EINDTERMENDEBAT MAG FILOSOFIE NIET VERGETEN WORDEN

Ik denk, dus ik leer bij

11 APRIL 2016 OM 03:00 UUR | Griet Galle

Hoe kunnen we jongeren mentaal wapenen tegen radicalisering? Hoe kunnen we hun de fundamenteën van onze democratische samenleving leren begrijpen en hun er als een kritische burger aan leren deelnemen? Volgens **Griet Galle** kan filosofie in het onderwijs helpen, en daar kun je niet vroeg genoeg mee beginnen.



Wie? Filosoof aan het Hoger Instituut voor de Wijsbegeerte (KULeuven).
Actief bij Vlaams Netwerk voor Eigentijds Filosofieonderwijs (VEFO).

Wat? Met filosofische vaardigheden kunnen jongeren tolerante en empathische volwassenen worden.

De herziening van de eindtermen van het Vlaams onderwijs biedt de kans om ruimte te voorzien om leerlingen dieper te leren nadenken over mens en maatschappij. Filosoferen en filosofie op school introduceren (en de initiatieven versterken die al op enkele scholen bestaan) kunnen daartoe een belangrijke bijdrage leveren.

Via filosofie en filosoferen leren jongeren kritisch reflecteren over wat mens-zijn precies is (de relatie tussen ons verstand en onze emoties; de invloed van de cultuur op gender). Ze leren ook nadenken over wetenschappelijke ontwikkelingen en maatschappelijke uitdagingen. Wat is een rechtvaardige(r) samenleving? Hoe moeten we godsdienstvrijheid verstaan? Moet vrijheid van meningsuiting onbeperkt zijn? Is geweld soms te rechtvaardigen? Mag onze privacy ingeperkt worden in het kader van de staatsveiligheid?

Op die manier maken jongeren kennis met begrippen en verschillen (vrijheid en gelijkheid, onderscheid tussen wetenschap en pseudowetenschap...) die essentieel zijn om zich een gefundeerde en kritische mening te vormen over actuele problemen, en om het specifieke van onze democratie te begrijpen. Wijsbegeerte biedt een inzicht in de eigenheid van verschillende invalshoeken op de werkelijkheid, zoals die van de religie, levensbeschouwing, ideologie, politiek, economie, kunst, literatuur, wetenschap, techniek... en wijsbegeerte zelf. Het kan jongeren helpen de valkuilen van een eenzijdig politiek, religieus of ideologisch discours te ontmaskeren.

Moet je altijd gehoorzamen?

Met filosofie in het onderwijs ontwikkelen jongeren argumentatieve vaardigheden, zowel mondeling als schriftelijk. Ze leren vragen en gedachten helder te formuleren, argumenten voor en tegen een bepaald standpunt te verwoorden, vooronderstellingen van een redenering bloot te leggen, goede voorbeelden te geven, het onderscheid te maken tussen goede en slechte argumenten, tussen een geldige en een drogredenering, tussen feiten en meningen. In een filosofisch gesprek oefenen ze attitudes als efficiënt luisteren,

zich verplaatsen in het standpunt van een ander en dat niet verdraaien, kritiek geven en verdragen. Deze vaardigheden en attitudes zijn essentieel om als kritische, tolerante en empathische burger door het leven te gaan.

Hoe kunnen we filosofie introduceren in het onderwijs? Filosoferen met kinderen en jongeren kun je invoeren in het lager onderwijs en de eerste twee graden van het secundair onderwijs, geïntegreerd in andere vakken. Zoals er een methode bestaat om jonge kinderen de beginselen van de wiskunde bij te brengen, zo is er ook een methodiek ontwikkeld om met kinderen en jongeren te filosoferen. Leerlingen onderzoeken in groep en onder begeleiding een filosofische vraag, die bij voorkeur van henzelf komt en vertrekt van concrete ervaringen. Kun je grappen maken zonder taal? Moet je altijd je ouders gehoorzamen? Kunnen dieren gelukkig zijn? Gaat de tijd steeds even snel? Ben je vrij als je altijd doet waar je zin in hebt? Blijf je dezelfde persoon, ook als je lichaam, je gedachten en je gevoelens veranderen?

Confrontatie tussen oud en nieuw

Het is geen vrijblijvende uitwisseling van meningen en ook geen groepsdiscussie, debat of twistgesprek. Het is een poging om een gemeenschappelijk antwoord op een fundamentele vraag te vinden. De methode, intussen geïntroduceerd in zestig landen, veronderstelt dat leraren in hun opleiding of navorming geschoold worden in het leiden van filosofische gesprekken.

Daarnaast zou een apart vak filosofie deel moeten uitmaken van de basisvorming in alle richtingen van de derde graad van het secundair onderwijs. Zowel hedendaagse filosofen als belangrijke filosofen uit het verleden moeten aan bod komen. De confrontatie met historische en actuele wijsgerige opvattingen kan door thema's te bespreken binnen enkele domeinen van de filosofie, zoals ethiek, wijsgerige antropologie, wetenschapsfilosofie, sociale en politieke filosofie.

Kinderen van negen en tien jaar die in het Verenigd Koninkrijk gemiddeld één keer per week ongeveer 40 minuten filosofie kregen, boekten na een jaar voor wiskunde en lezen een bijkomende vooruitgang gelijk aan twee maanden extra

onderricht. Deze vooruitgang was nog groter voor kinderen uit kansarme gezinnen. De leraren rapporteerden een positieve invloed op luistervaardigheden, durf om te spreken en eigenwaarde.

LEES MEER



09/04/2016 | JONGEREN BLIJVEN NOODGEDWONGEN IN BUITENGEWOON ONDERWIJS

Ouder dan 21 en op school moeten blijven

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160408_02227100)

07/04/2016 | ALTERNATIEVEN NOG UIT TE TESTEN

Zittenblijven verkleint kans op diploma

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160406_02223529)



05/04/2016 | REVOLUTIE IN HET ENGELS ONDERWIJS

Hoe deze school, in één van de armste wijken van Engeland, de beste werd

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160405_02220405)



04/04/2016 | **INTERVIEW** JO VANDEURZEN EN HILDE CREVITS IN HET OFFENSIEF

‘Koppel studietoelagen aan kinder bijslag’

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160403_02217275)



01/04/2016 | LIMBURGSE ONDERWIJSVAKBOND HOUDT PSYCHOLOGISCHE SESSIES TEGEN BURN-OUTS

‘Jonge leerkrachten vallen als vliegen’

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160331_02212848)



Griet Galle

Kinderen van negen en tien jaar die één keer per week 40 minuten filosofie kregen, boekten voor wiskunde en lezen een vooruitgang gelijk aan twee maanden extra onderricht

ALLE ARTIKELS VAN DE LAATSTE 24 UUR » (/NIEUWS/MEEST-RECENT)



Meer?

Lees de volledige krant digitaal.

(<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)